

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

Sisä-Suomen poliisilaitos pitää esityksen tavoitteita ja ratkaisuja sähköisen asioinnin ja tunnistautumisen sujuvoittamiseksi lähtökohtaisesti kannatettavina. Digitaalisen henkilöllisyydestodistuksen voisi olettaa parantavan asiakirjaturvallisuutta ja vähentävän fyysisten tunnistamisasiakirjojen katoamis- ja anastustapauksia sekä väärentämisyrityksiä, kun mobiilisovellus olisi ladattuna älypuhelimeen. Luonnollisen henkilön tunnistusväline mahdollistaisi henkilöllisyyden osoittamisen julkishallinnon sähköisissä palveluissa niiden henkilöiden osalta, joilla ei olisi mahdollisuutta hyödyntää mobiililaitesovellusta.

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönotto tarjoaa älypuhelimien käyttäjille mahdollisuuden säilyttää fyysiset matkustusoikeudelliset henkilöllisyysasiakirjat turvallisesti kotona. Alaikäisille digitaalinen henkilöllisyystodistus mahdollistaa asioinnin digitaalisissa palveluissa vahvasti tunnistautuneena merkittävästi nykyistä laajemmin. Nykyisellään sirulliseen henkilökorttiin sisältyvä DVV:n myöntämän kansalaisvarmenteen hyödyntäminen tunnistautumiseen sähköisessä asiointissa edellyttää erillistä sirukortin lukijalaitetta, mikä selittänee se hyvin vähäiseksi jäänyttä käyttöä. Vaihtoehtoisten tunnistautumiskeinojen tarjoaminen kansalaisille on tervetullut ja tarpeellinen uudistus, mikäli se pystytään toteuttamaan vaarantamatta käyttäjän tietosuojaa ja -turvaa.

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

-

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

Luonnollisen henkilön tunnistusväline tarjoaa vaihtoehdon henkilöllisyyden osoittamiseen julkishallinnon sähköisissä palveluissa myös niille kansalaisille, jotka eivät osaa käyttää mobiililaitteita tai omista sellaisia.

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönoton edellyttämiä toimenpiteitä ja vaikutuksia käytännön toimintaan poliisin lupapalvelussa on vaikea arvioida etukäteen. Vähintäänkin esityksen sisältämien ratkaisujen käyttöönotto edellyttää henkilöstön kattavaa koulutusta ja perehdyttämistä uusiin menetelmiin ja toimenpiteisiin.

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen toimivuus ja luotettavuus käytännön tunnistautumistilanteissa edellyttää uusilta taustatietojärjestelmiltä toimintavarmuutta.

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

-

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

-

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavaksi laiksi

Ehdotuksen 7 §:n mukaan digitaalisen henkilöllisyystodistuksen voimassaoloaika olisi sama kuin sen sisältämän ydinidentiteetin todisteen voimassaoloaika. Digitaalinen henkilöllisyystodistus olisi siten voimassa yhden vuoden siitä, kun siinä käytetyn ydinidentiteetin todisteen rekisteröinnin perustana olleen henkilöllisyyttä osoittavan asiakirjan voimassaolo on päättynyt. Tämä nopeuttaa tunnistamisen osalta esim. uuden henkilöllisyysasiakirjan hakemista vuoden kuluessa vanhentuneen tilalle, mutta tuntuu passi- ja henkilökorttilain säädösten valossa ristiriitaiselta, jos poliisin tekemän tunnistamisen henkilöllisyyttä osoittavaa asiakirjaa haettaessa voi tehdä jo vanhentuneen passin tai henkilökortin tietoihin perustuen.

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

-

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisyjärjestystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

-

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

-

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

-

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

-

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

-

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

Henkilön tunnistaminen on yksi poliisiviranomaisen ydintehtävä ja sen luotettavuus tulisi taata prosessin kaikissa eri vaiheissa. Mikäli henkilön tunnistaminen nopeutuu esityksen mukaisesti digitaalisen henkilöllisyystodistuksen myötä poliisiviranomaisella asioitaessa, voi se mahdollisesti helpottaa poliisin lupahallinnon ruuhkia palveluaikojen lyhenemisen muodossa. Poliisille aiheutuva arvioitu 2 henkilötyövuoden lisätarve tietojärjestelmän ylläpitoon liittyviin tehtäviin kuulostaa lähtökohtaisesti vähäiseltä. Digitaalisen henkilöllisyystodistusten käyttöönottoon ja peruuttamiseen käytettävää työaikaa poliisin lupapalveluissa on kuitenkin vaikea arvioida teoriassa etukäteen.

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määrärahaveikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

-

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

-

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

-

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

Mobiililaitteet ja -sovellukset kaikkiin poliisiin lupahallinnon asiakaspalvelupisteisiin, lukijalaitteet.

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

-

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

Kaikkien käyttäjäryhmien mahdollisuus hyödyntää ja saada palveluja tulisi varmistaa tarjoamalla vaihtoehtoista riittävästi tietoa, neuvontaa ja käyttöönotto-opastusta.

Arvioitteko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

Hankkeessa esitetty ratkaisu laajentaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin.

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

-

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuissa ja ehdotetussa sääntelyssä?

-

Muut kommentit

-

Back Pasi

Nieminen Marita
Sisä-Suomen poliisilaitos - Lupahallintosektori